

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATIRICH

HUMORISTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

CONARÀ AL MENOS VNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 cèntims cada número per tot Espanya

Números atassats 20 cèntims

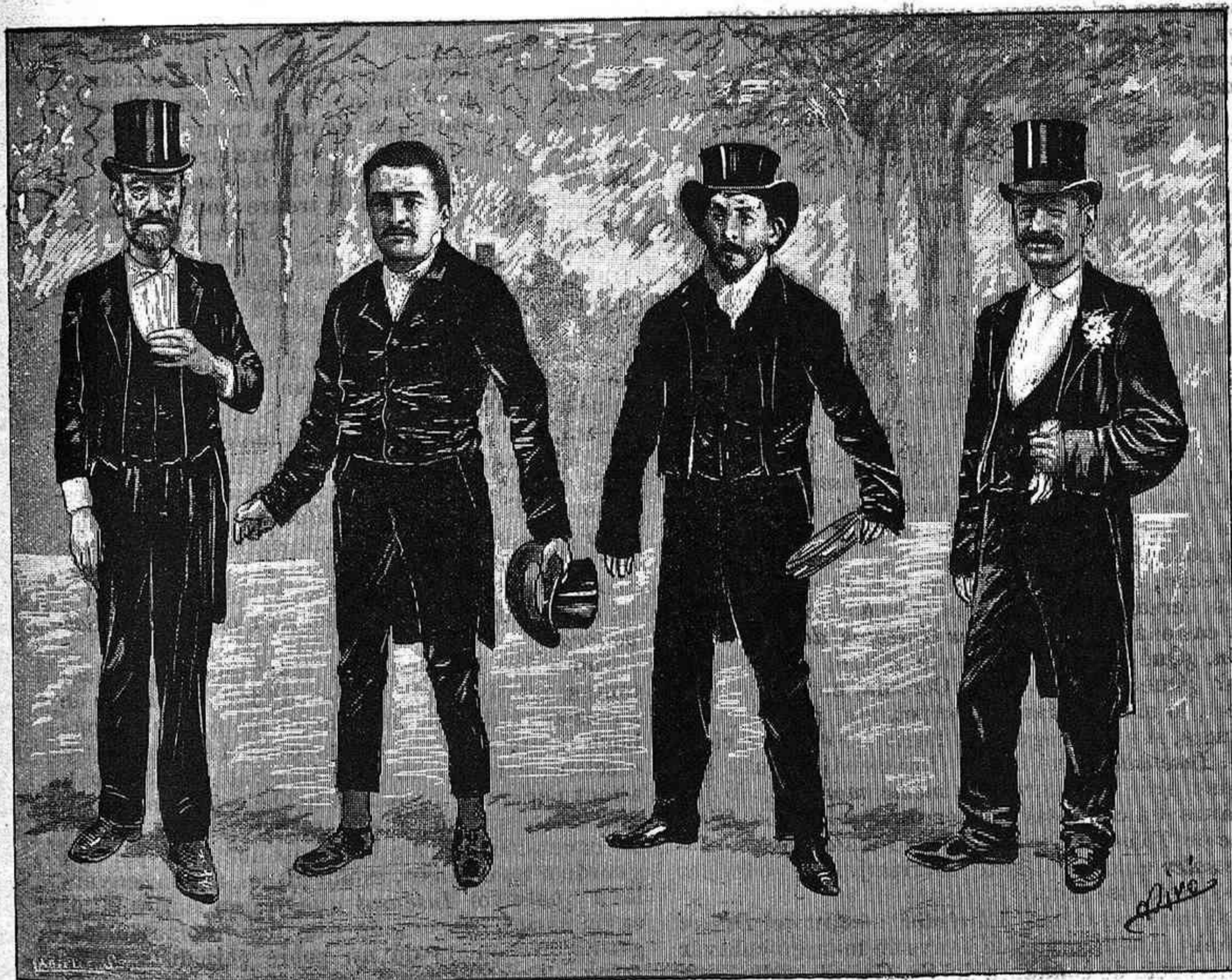
ADMINISTRACIO Y REDACCIO

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIO

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4. Estranger, 5

LO GRAN BALL D' ETIQUETA

¡No 'ns han deixat entrar!

CRÓNICA

Conseqüències de aquells carmetlos

Ho presumiam y ho esperavam: *El Diluvi* té mala carnadura, y com coneixém molt bé la séva naturalèsa per las moltas vegadas qu' hem tingut ocasió de buscarli las pessigollas, estavam segurs que al apuntar lo bisturi als tres tumors de la Salvadora, de la *Insensatés* y del carmetlo Gasull, alguna cosa n' havia d' eixir... y en efecte, van sortirne tres planas espessas de prosa incoherent y mal pahida, ó com si diguessim tres galledas de sanch diluviesca.

Y després se queixa de que nosaltres, quan ens fica 'l dit á la boca 'n fém massa, contestant á un suelto de pocas ratllas ab un article... Creyém de bona fé, y tothom de fixo abundará en la creencia nostra, que no es la cantitat sino la naturalesa dels nostres piropos lo que 'l treu de quici y 'l desespera; si no fos aixís, no incurriria, y encare exagerantlo, en lo defecte de la profusió que s' atreveix á tirarnos en cara.

¡Profusos nosaltres que si haguessim de contar totas las glorias y totas las historias dels homes del *Diluvi*, comensant per *La Salvadora* y acabant pel carmetlo Gasull, no 'n tindriam prou ni ab cent articles!...

En veritat que la profusió y lo qu' es encare pitjor que la profusió la incoherencia, qui la gasta son ells. Tant incoherent es l' article del diumenje, que algú que avuy monopolisa, segons sembla, la direcció del *Diluvi*, á fi de que l' hereu de confiança del Sr. Gasull pugua entregarse á *tutiple* á l' explotació dels Banys Orientals, lograria, sens mes qu' ensenyar aquella estupenda obra séva, ser admés de pensionista en qualsevol manicomí, estalviantse 'l duro del reconeixement del metje.

Consti emperó que no volém ab aixó inferirli 'l menor agravi. La veu pública fa temps que 'l designa per *Insensat*, y ell mateix de vegadas ho pren com un *requiebro*. No fa molts dias, se mostrá tant content y satisfet de que *La Publicidad* li digués *boig*, qu' en pago de aquest favor, feu las paus ab ella, després de dotze ó quinze anys d' estarhi renyit y de tenirli retirat el cambi.

Y si extranya algú que al dirli nosaltres lo mateix, haja montat en furor, s' ha de tenir en compte que precisament la proba mes manifesta de la insanitat de un cervell radica en aquests capritxosos é inexplicables cambis de humor, en aquesta especie de rampells sense lògica que 'ls aboní.

La desgracia que afligeix al *Insensat* á nosaltres, naturalment, ens tindria sense cuidado, si no 'ns dolgués, com á periodistas, que una publicació com *El Diluvi*, que apart de la séva historia especial, tingué un temps en la seva redacció plomas acreditadíssimas, haja anat á caure en lo que 'ls castelláns ne dirian *las tinieblas de la sin razón*. ¿Qué diria D. Fernando Patxot si ressucitava? ¿Qué dirian D. Joan Cortada, en Robert Robert, lo mateix Manuel Patxot, tan purista y tan pulcre, si avuy poguessen llegir las elocubracions del *Insensat*? ¿Qué dirian si passessin los ulls per aquell tros de francés *du même morceau*, ab que l' altre dia contestava al corresponsal de *La Dépêche de Toulouse*? Dirien que la *Petulanca* y la *Insensatés* unidas en estret maridatge, no poden fer mes de lo que fan.

Si tan ocupat está 'l director efectiu del *Diluvi* durant la temporada de banys de mar, en cultivar l' herencia de confiança del Sr. Gasull, podia tenir

una mica mes de bona má per elegir lo seu vicari. Entre 'ls redactors actuals del *Diluvi* s' hi conta per exemple 'l Sr. Feliu y Codina, que 'ns sembla que faria sempre mes bona feyna que l' *Insensat*. A lo menos no faria riure á la gent, y fins no comprometria tant el negoci de la empresa, que, segons noticias, se resent cada dia mes de las etzegalladas inexplicables de aquests últims temps.

Aquest dia 'ns ho deya una persona qu' es una verdadera autoritat en la materia:

—Desenganyis, tot es qüestió d' aygua. Los *Banys Orientals* baix la direcció del Sr. Laribal, crech que anirán molt bé; pero lo qu' es *El Diluvi*, baix la direcció del *Insensat*, prompte 's quedarà en sech.

Y observava que si del *Diluvi* se 'n treyan los articles, y 'ls sueltos, y 'ls escrits de totas menas, conquistats á tall d' estisora, y publicats sense citar la seva procedencia, fruyts del ingeni dels abominats *Quiñones* que ilustran la premsa de Madrit, no 'n quedaria res, perque 'ls escrits ó lo que siga del *Insensat* ab totas sas pretensions sonan á carabassa buida.

Y encare deya més:—¿Com s' explica vosté, que un periódich de tantas infulas, y que s' alaba sempre del gran favor que 'l públich li dispensa, l' endemá del assassinat de Mr. Carnot, no publicqués en la seva edició de la tarde ni un sol telegrama, donant compte de aquest succés, sent aixís que 'l *Diari de Barcelona* 'n publicava quatre planas? ¿Qué fan los corresponsals del *Diluvi*?

¿Y son aquests—afegirém nosaltres—los periódichs que s' atreveixen á afirmar sense tó ni só que 'ls demés perden lo favor del públich? ¡Pobre *Insensat*!

* *

Mes, deixant apart aquesta digressió, y tornant á las tres galledas traspuadas de las feridas del *Diluvi*, li hem de dir que 'ns tenen sense 'l menor cuidado 'ls motius que 'ns puga treure de Rochs y de Ruchs (¡llástima que no puga trenre'ns el de *Richs*!) prenent ferlos servir de base de una polémica enlayrada. Aixó de treure motius no ho fan més que 'ls xicots d' estudi y 'ls *Insensats*.

A la nostra redacció, unida sempre pel més estret companyerisme, sabém rebre ab una rialleta compassiva als que s' entregan á la inútil pretensió de sembrar entre nosaltres rezels y antagonismes. De la distinció que 'l públich puga dispensar als traballs de cada hù, 'n som partícipes tots. En aquest punt som comunistas. Sols qui siga capás de sentir la baixa passió de la enveja, pot ser capás de créurela patrimoni dels demés.

No es cert que 'l Sr. Roca y Roca busqués lo testimoni dels redactors del *Diluvi* en lo procés Valls. Com á testimonis de cárrech sigueren presentats per la part contraria, y si en l' acte de la vista declararen la veritat, no sé fins á quin punt aixó s' ha de premiar, per exemple, ab l' olvit de *La Salvadora*.

Sobre las insinuacions, més que malévolas, tontas, relativas als viatjes d' istiu del autor de aquestas ratllas, no hem de dirne res que al públich interessí. De la nostra estancia al modest y escelent balneari de Ormaiztegui (Guipúzcoa), ahont per cert s' hi está tant bé y tant acomodo que 'l mes que vè pensém tornarhi, aixis com de las excursions per alguns punts de aquell pais, ne guardém los comptes, estant disposats á ensenyarlos á qualsevol *Insensat* que tingui curiositat d' examinarlos, segurs de que fins tractantse dels gastos particulars de un pobre periodista *mata feina*, ell mateix haurá de confessar que son més

CAPS DE BROT

MATILDE PRETEL

Artista de sarsuela
 d'hermosas condicions,
 que cada nit li valen
 aplausos y ovacions.
 Pochs anys fa que aqui canta
 y ab tot pot dir qu' es ja
 la tiple predilecta
 del públich catalá.

nets y més justificats que 'ls de *La Salvadora*, que a pesar dels anys que fa que 'ls tribunals hi bregan, aquesta es l' hora que ningú 'ls ha pogut desembrollar.

¿Queda encare alguna cosa més en las consabudas tres galledas? Ah, si: queda 'l final, ó com si diguessim el pòsit.

Aboquemlo:

«De modo—diu l' *Insensat*—que si estos señores enemigos no cuidan pronto de *elegir y serenar* los debates, estos tiempos de combate cesarán del todo por nuestra parte y habrán sido un mero episodio en nuestra vida de periodistas.»

Qualsevol que haja llegit las invectivas, las espatotxadas, las sortidas de tó, las barbaritats que precedeixen á las ratllas transcritas creurá que son autor, al parlar al final de *serenitat y elevació*, 's burla d' ell mateix. Precisament los del *Diluvi* si per alguna cosa 's distingeixen, y aixó ho sab tothom, es pel caràcter agressiu, procás y personal dels seus atachs contra tot lo mon... menos (per ara) contra l' administració del Sr. Collaso. (Els sabrán perquè.)

Ara bé: perque un periódich pugua exercir de *desfacedor de entuertos*, es necessari que tinga adquirida molta autoritat, y per tenir autoritat davant del públich, es precis poder ostentar una historia exemplar, pulcra, intatxable.

¿Se troba en aquestas condicions un periódich, qual origen verdader se confongui ab los escàndols de *La Salvadora*? Cuidado que aixó ja no es vida privada, sino vida pública, y de lo més públich

que pugua darse. Se tracta de un assumpto ruidós, y de segur que si 'ls homes del *Diluvi* se trobessin en condicions de atacar als homes de la *Salvadora*, no 'ls deixarian ós sancer. ¿Per qué, donchs, s' han de agraviar quan els demés pretenen fer lo qu' ells no fan? Escoltin. ¿Volen acceptar com á base de polémica *elevada y serena* la historia detallada de aqueixa famosa societat, en sas relacions ab los periódichs diversos, que han acabat per refundirse ab l' actual *Diluvi*?

Aixó sens perjudici de tractar després altres historias, no menos dignas d' exámen, fins arribar á la estupenda herencia de confiança del Sr. Gasull, averiguant sas causas probables y consignant los efectes segurs.

Tals assumptos, baix lo punt de vista de la curiositat pública y de la moralitat periodística, me sembla que tenen una mica més de lluch y d' importancia, que totas las ridículas cabriolas que pugua fer l' *Insensat*, y que totas las paraulas ab que pretenga motejar als seus antagonistas. Y en aquest concepte, calli ó parli 'l *Diluvi*, segueixi dientnos cent y mil vegadas Rochs y Ruchs mentres li queda alé, nosaltres pensém seguir endavant, no en desagravi propi, com ell se figura, que las paraulas dels *Insensats* no poden agraviar á ningú, sino per satisfacció del públich de Barcelona y edificació dels mateixos lectors del *Diluvi*, que de segur s' escriuirán quan vejen que moltes vegadas en aquest mon los que més garlan, son los que més haurian de callar.

P. DEL O.

NO SIGUIS TONTO

A mon amich R...

Al veure 'l téu posat, creu que 't tinch llàstima,
puig clar llegeixo en ta mirada tétrica
qu' estás desesperat perque una impúdica
te l' ha fregida.

¿No veus, amich del cor que aquella pérvida,
à qui tu creyas colometa cándida,
bona y honesta, recatada y tímida
es... un romanso?

Qu' era tu 't creyas, de costums molt rígidas
com d' una verge sa puresa d' ànima,
y 't surt al cap de vall qu' es una sílfide
de tant per hora.

Ella escurava ta butxaca pròdiga
y fente veure ab estudiada mímica
que li inspirares una passió cèlica
l' ou t' amagava.

Embotant tos sentits fangosa crápula
sense fer cas del mon, ni de sa crítica,
esclau te veyas, com per art de màgica,
d' una perduda.

Y obrant à impuls d' aquesta passió estúpida
jamay vares notar que aquella cínica,
no 'l diner solament, ta sanch anémica
com serp xucláva't

Y puig avuy li has arrencat la màscara
que sa intenció amagava maquiavélica
y t' has lliurat d' una dolencia crònica
que no hauria curat ni 'l doctor Fábregas.
canta un *Te-Deum*.

JAPET DE L' ORGA.

À PENDRE LAS AYGUAS

Historieta extra-rápida

I

ENTRE MARIT Y MULLER

—¿Sabs qué pensava, Domingo?

—Tú dirás.

—Que 'm sería molt convenient anar à pendre
las ayguas. Fa una pila de temps que no 'm trobo
gens bé, y 'm sembla que una temporadeta al camp
'm sentaría à las mil maravillas. Diu que à Vila-
tráfecs....

—Ves, tonta; tot aixó de las ayguas son preo-
cupacions. Per altra part, ja sabs tú que las mevas
obligacions no 'm permeten ausentarme per mas-
sa dias de Barcelona.

—¡Oh, aixó ray!... La mamá m' acompanyaría
ab molt gust.

—¡Ah! ¿si? ¿Que ja n' heu parlat potser?

—Ja veurás... Ahir quan la vaig anar à veure,
'n varen enrahonar un moment... alló, no mes per
alt....

—Bueno: ja t' hi dit lo que fa al cas. No veig la
necessitat de pendre las ayguas. De fixo qu' es
mes saludable pendre 'ls vins.

—Pero....

—Carolina, no insisteixis. No pot ser.

—¿Y si 'l metje digués que haig d' anar à fora
per forsa? ¿També t' hi negarías llavors?

—Llavors... ¿Y à quin metje consultarlas? Al
nostre no, perque aquest ja se que tot lo que à tú
se 't ocorreix diu que sí.

—Ho preguntarém al que tú vulguis, al doctor
Globulet, per exemple...

—Conformes. Un dia d' aquests anirém à veu-
rel, y si ell declara que las ayguas te son indispen-
sables... llavors ho enrahonarém.

II

A CAL DOCTOR GLOBULET

—Veyám, expliquis. ¿Qué té? ¿qué li fa mal?
Parli ab tota sinceritat.

—Pues ab tota sinceritat, à mí no 'm fa mal res.
Unicament hi ha que la méva senyora creu que
necessita pendre las ayguas... y jo crech que aixó
no es mes que una mania.

—¡Oh! ¡qui sab!... Es difícil dictaminar sense
veure la interessada. ¿Per qué no la porta?

—Aixó es lo que faré demá; pero avants vol-
dria...

(Entra un criat:)

—Senyor doctor, hi ha una senyora que dema-
na veurel desseguida.

—Digali que aguardi un moment.

—Es que diu que porta molta pressa...

—¿Permet (al senyor Domingo) que surti un
instant?

—Ab molt gust: aquí l' espero.

(Lo doctor passa à l' habitació vehina: lo senyor
Domingo, no sapiguent en qué entretenirse, es-
colta la conversa.)

Parla 'l doctor:

—Estich à las sévas ordres, senyora.

—Es un assumpto molt curt: un dia d' aquests
vindré aquí ab lo meu marit, y necessito que vosté
li digui que à mí 'm convenen indispensablement
las ayguas de Vilatráfecs.

—¿Vilatráfecs... prop de Banyolas?

—Si senyor: vosté prescindeixi del meu estat
de salut y de la veritat científica. Fássim lo favor
de dir que sí...

—Pero, senyora...

—Es una necessitat... del cor... No 'm negui
aquest servey, y tota la vida, doctor, tota la vida
li estaré reconeguda.

—No obstant, fassis càrrech que jo...

—No 'm posi objeccions. En lo que li demano hi
va la meva ditxa. Vilatráfecs à prop de Banyo-
las... Sobre tot no s' equivoqui... ¡Vilatráfecs!...

—A prop de Banyolas...

—Estigui bo: hasta la vista. Confío en vosté.

—¡Als seus peus, senyora!

(Se senten passos que 's van allunyant. Lo doc-
tor torna à entrar en lo séu despaig. Lo senyor
Domingo juga ab la cadena del rellotje ab perfec-
ta indiferencia.)

—Dispensi: continuém. Deya, donchs...

—Que vindré à portari la meva senyora.

—Pero ¿no volía ferme avants algunas adver-
tencias?

—No; no cal. Ja las hi faré en tot cas quan vin-
gui ab ella...

—Conformes.

—Hasta més veure.

III

ENTRE MULLER Y MARIT

—Bueno, Domingo, ¿quán vols anar à cal doc-
tor Globulet?

—¿Per consultarli alló?... ¡Psé!... No n' hi ha
necessitat. Ho he pensat millor y fins n' he parlat
ab lo meu principal. M' ha donat un mes de lli-
cencia y jo mateix vindré à acompanyarte à Vila-
tráfecs.

—Es que la mamá...

—¡Oh! No hi fa res: ja pot venir la teva mamá també.

(La senyora Carolina medita un breu instant y luego somriu d' un modo imperceptible.)

—Perfectament, donchs. ¿Quán marxarém?

—Demá. Mira: jo ja m' arreglo l' equipatje.

—¿Qué! ¿Qu' es aixó qu' empaquetas aquí?

—Vés; tres látigos.

—¿Per qué 'ls necessitas?

—L' un per tú, l' altre per la teva mamá... y l' altre... per l' altre.

(Pausa llarga, Palidés en ella: tranquilat en ell.)

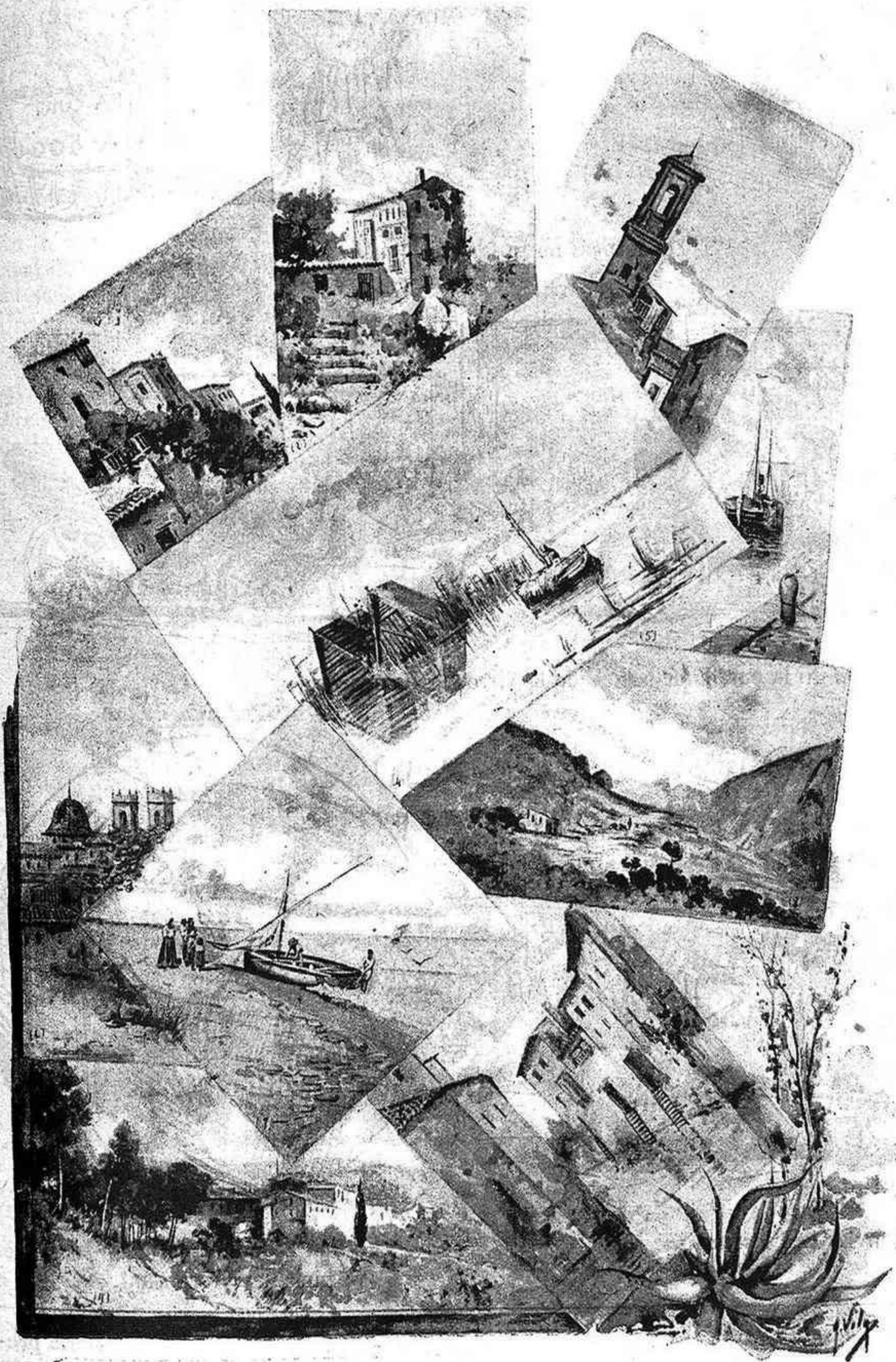
EPÍLECH

La senyora Carolina ha desistit de pendre las ayguas. En cambi 'l senyor Domingo no para un moment de *pendre* precaucions.

Al desconfiat marit li sembla que si Vilatràfechs es prop de *Banyolas*, Barcelona no n' es gayre lluny.

A. MARCH.

VALENCIA PINTORESCA (Dibuix de A. Vila)

!!! OH !!!

¡Jesús, María, Joseph!

¡Ja saben la terrible noticia?... En Guerrita, 'l gran Guerrita, l' inconmensurable Guerrita's retira del toreig.

Es cosa decididament resolta. Los consells de l' amitat, la veu de la familia... y 'l pes dels diners que porta á la butxaca l' han induhit á pendre aquesta determinació.

Tant es que 'ls aficionats risquin com que rasquin. Las estisoras están á punt, y 'l dia que l' home haja complet las contractas que té fetas, la gentil qua del torero cordobés será tallada, pera anar immediatament á figurar en lo museo de la Historia.

La premsa *adicta* no parla d' altra cosa. Telegramas, correspondencias, sueltos, articles de fondo, tot está consagrat á explicar y comentar la desgracia nacional que s' aproxima.

—«Sabém positivamente — diu un periódich — que la resolució de 'n Guerrita es irrevocable.»

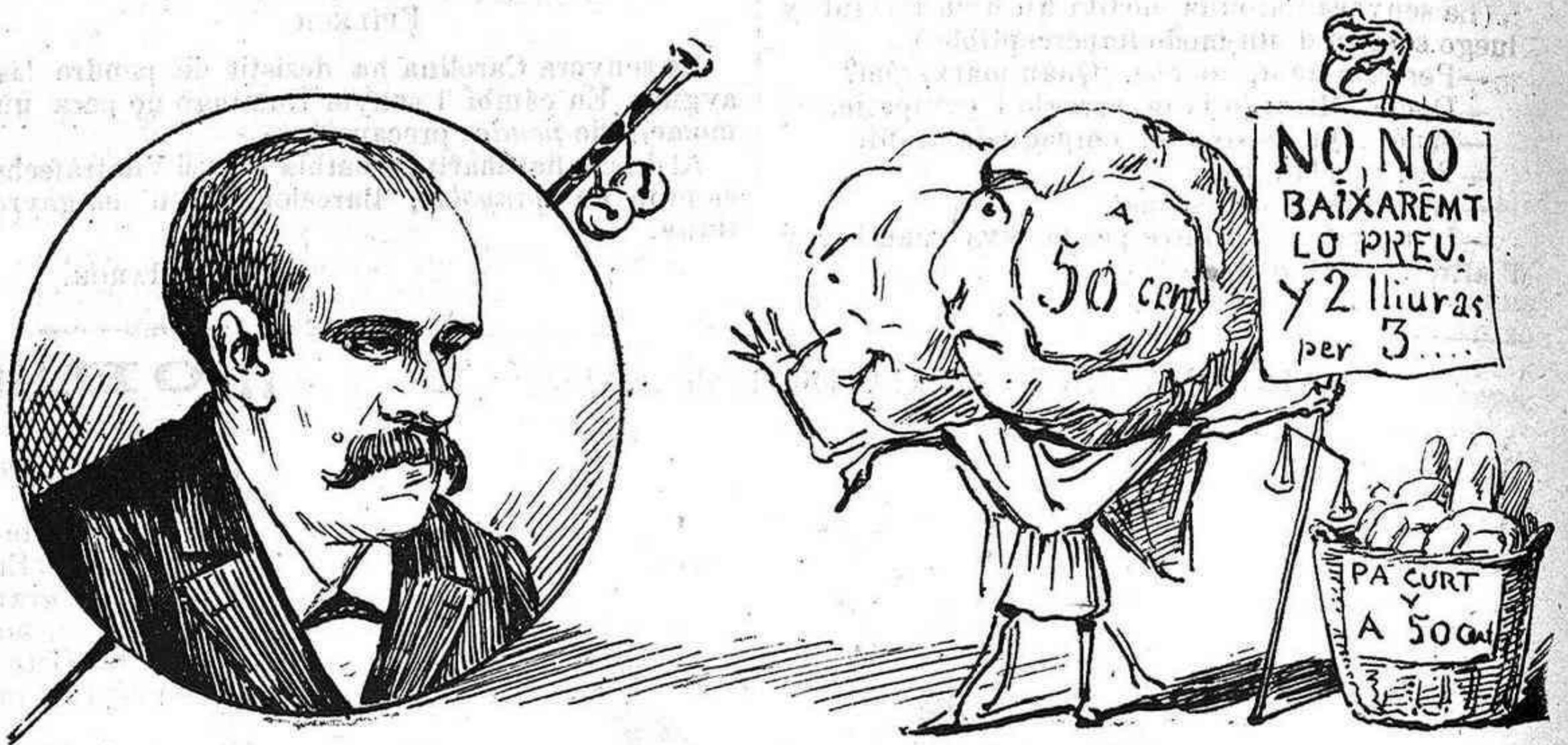
—«No obstant—afegeix un altre—s' están fent grans traballs per veure si 's logra ferli revocar.»

—«Si la noticia's confirma—exclama melancólicament un altre—lo toreig pot ja vestirse de dol.»

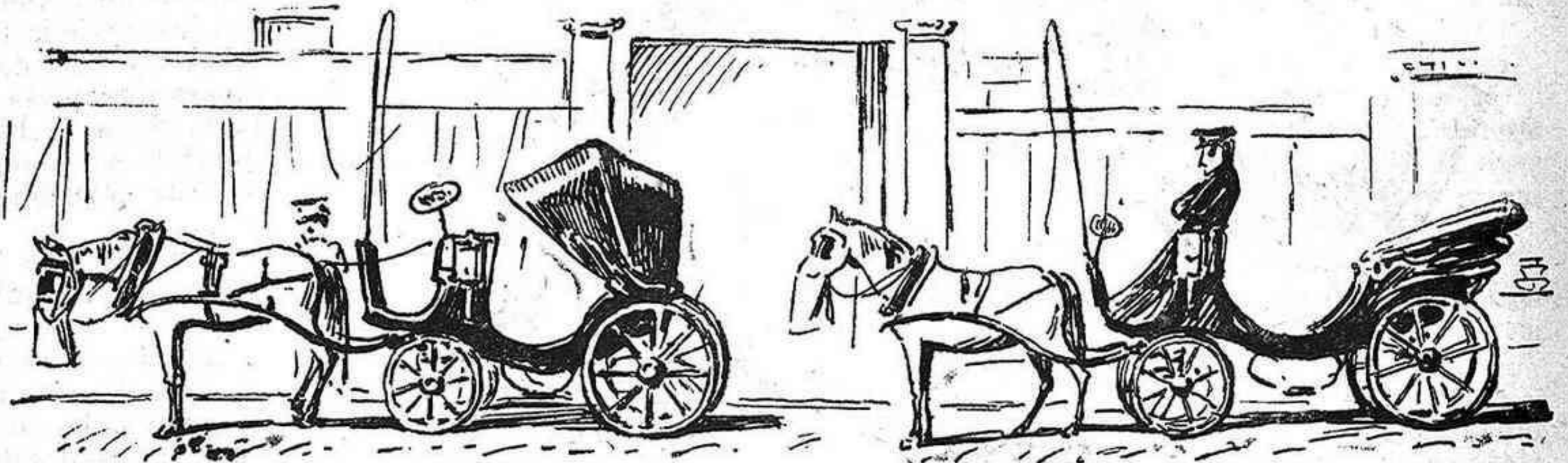
Un jardí á tot hora plé de floretas olorosas,

de fruytas de sucre y mel y de xicotas hermosas.

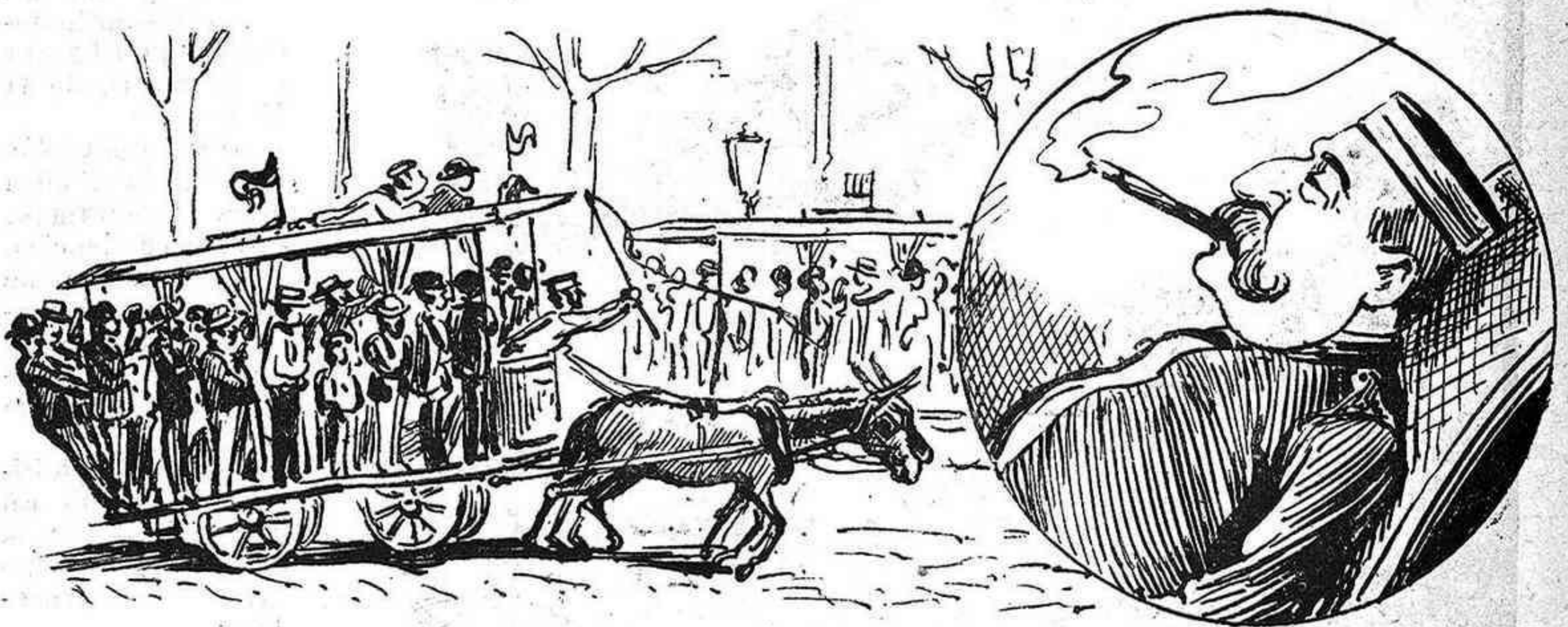
L' ARCALDE ORDENA... PERO NO SE CUMPLE

Los torners no 'n fan cas

Ni la parada de cotxes de la Virreyna desapareix

Ni 'ls tranvías se l' escuchan

Don Federico, entretant va fumant y descansant.

¡Si se 'n han format de plans, ab l' idea de conseguir que 'l festejat torero s' avingui á tornar la paraula enrera!

—Lo millor—diu un entussiasta—seria organitzar manifestacions en totas las grans capitals, protestan contra la resolució de 'n Guerrita,

—Tal vegada—objecta un intel·ligent—seria preferible elevar exposicions al govern, cubertas per milions de firmas, demanant que de real ordre 's prohibeixi al espasa cordobés realisar la iniquitat que acaba d' anunciarnos.

¿Y si 's fes un altre cosa?—apunta un tercer:—

¿No seria més pràctic y efíca enviar á Córdoba numerosas comissions de personas serias y ben reputadas, qu' exigissin directa y personalment al ingrát torero la conservació de la seva preciosa qua?

De propòsits y pensaments sobre aquest tema, emánnine. No hi ha espanyol que 's respecti una mica que no 'n formuli un.

Que las Corts prenguin la iniciativa, donant un vot de censura á n' en Guerrita.

Que s' armi un tancament general de portas, en senyal de disgust.

Que 's demani 'l concurs de las grans potencias per declarar inviolable é intallable la sagrada quietat.

Que 's confisquin los béns del matador, obligantlo á treballar per necessitat.

Que s' alsin barricadas en tots los sitis públics pera oposarse al atentat per medi de la forsa.

Qu' en tot cas s' entri en un arreglo, autorisant únicament al pervers espasa per tallarse la qua de mica en mica, á rahó d' un centímetro cada any.

En fi, si ni aixís se 'l pot convencer, que se 'l declari fill espúreo y se 'l tanqui en una masmorra per tots los dias de la seva vida.

¿No es veritat que aixó consola y dona una hermosa idea de la nostra cultura y del nivell moral qu' hem alcanstat?

¿D' aixó se 'n diu patria!.... Aixó es lo que correspón á un poble que cada festa té deu mil personas per omplir una plassa de toros... y en dias d' eleccions de concejals no té quatre cents electors per anar á votar en defensa dels seus interessos....

MATIAS BONAFÉ.

LÓGICA INFANTIL

Passejantme l' altre dia tot solet per un camí, vaig quedar sorprés, al veure un noyet bastant petit, que plorant ab amargura per terra tot ajupit buscava... lo que buscava.... ja ho llegirán tot seguit.

—¿Qué tens, nen?—vaig preguntarli.

—¿Qué buscas ab tan delit?

¿Qué has perdut alguna cosa que tinguis tan gros neguit?

—Y llavors ell aixecantse, desconsolat me va dir:

—Es que m' han caigut deu céntims.

—¿No mes que deu céntims?

—Sí,

senyó; y per mes que ara 'ls busco no 'ls trobo, ja veu si es trist.

No mes sento que 'l meu pare 'm pegará, si li dich

que 'ls hi perdut... Te mal genit.

—¿Y per xó, ploras aixís?

Donchs, aquí 'ls tens, y no ploris;

—vaig dirli jo, molt tranquil trayentme 'ls de la butxaca

tot seguint lo meu camí.

Al donar cinch ó sis passas,

altre cop torno á sentir

los mateixos plors; me giro,

y 'l noy anava seguint

plorant, com si li peguessin.

—¿Y donchs? ¿Qué tens, infelís?
—vaig preguntarli ab angunia,—
sentint los plors d' aquell nin.
—¿Qué 'ls has perdut altra volta?
—No senyó, no; encare 'ls tinch;
pero si tingués los altres...
¡Ara ja 'n tindria vint!

LLUIS SALVADOR.

LLIBRES

ROMANCER CATALÁ, *históric, tradicional y de costums* per FRANCESCH UBACH Y VINYETA.—L' autor de aquest llibre es un dels poetas mes celebrats en lo modern renaiement de la literatura catalana. Ja fá molts anys que guanyá honrosament lo titol de *mestre en gay saber*, y desde llavors no ha cessat de produhir, al revés de molts altres que s' adornan sobre 'ls llores conquistats, havent alcanstat passa de doscents premis en los certámens celebrats en diversos punts de Catalunya. La major part de las composicions que figuran en lo *Romancer* tenen lo mérit de haver sigut premiadas. Parla, donchs, en abono de sas bonas condicions lo fallo dels jurats que las han distingidas.

La historia de Catalunya, y no sols l' historia, sino la llegenda, tan fecunda en assumptos interessants han sigut las fonts de inspiració ahont ha anat á sadollarse lo patriótic poeta catalá. Lo volúm que tenim á la vista conté 42 composicions que abarcan desde l' época romana fins als nostres dias. Unidas aquestas á las que figuran en la serie primera, que vejé la llum anys enrera, lo Sr. Ubach pot envanirse de haver format ell sol lo *Romancer catalá*, donant cumpliment á un dels principals objectes que donaren motiu á la restauració dels *Jochs Florals* de Barcelona.

Y ha complert aquesta tasca á forsa de perseverancia, paulitinament; pero ab má segura. No hi ha un sol romans en las dos coleccions del Sr. Ubach que no sigui digna de la seva justa fama. Tots ells están cosits ab sorprendent facilitat, tots ells tenen lo vigor que exigeix lo género, lo sabor marcat dels fruyts de la terra, lo colorit d' época que requereix la bona pintura de las nostras gestas.

Nosaltres, després de haverlos llegit ab verdadera delectació, no podem menos derecomenarlos á tots los amants de la bona literatura catalana. Per ben pensada y per ben sentidas se recomanan sempre las produccions del senyor Ubach; pero en las que figuran en lo *Romancer*, aquestas qualitats puján de grau, per quant lo poeta sent com pochs lo calor del mes pur patriotisme, y s' identifica com ningú ab las glorias de la terra catalana.

ALTRES LLIBRES REBUTS.

La Ensenyansa musical y las societats corals per Jascinto Tort y Daniel.—Substanciós folleto de pocas páginas, en lo qual sos coneixements en la materia que tracta, defensan la conveniencia de que 'ls coristas se practiquin en lo solfeig, tal com se fá á Alemania.

* * *Los celos con pan.... son menos.*—Monólech en un acte, y en vers, escrit ab notable facilitat per D. Francisco X. Godo.

* * *Lo nové manament.*—Juguet en un acte y en prosa, de D. Ramón Ojeda Lopez, estrenat ab éxit en lo *Teatro del Olimpo*, la nit del 4 de novembre últim.

RATA SÁBIA.

DEL TRABALL VE 'L DESCANS

Del treball ve 'l descans, deya en Magí, y ab aquesta esperansa estava alegre, treballant nit y dia com un negre, ni envejat ni envejós en son destí.

A una gran Societat perteneixia qu' en huelga 's declarará. Una comissió li advertí que plegués, mes ell:—Que no. Del treball ve 'l descans.—els responia.

Y va tenir rahó, pues un bagarro en una cantonada l' esperá, y una forta pallissa li clavá ab el *descans* descomunal d' un carro.

M. BADÍA.

Teatros

LA TERRA DE MARIA ZANTIZIMA

TIVOLI

Continua *El colegial Totó* encarnat en la senyoreta Pretel, exhibint cada nit las sevas gracias y travessuras, davant del públich numerós, que no 's cansa de assistir á aquest favoregut teatro.

Ja veurán com se cumpaix la meva profecia: si no tenim *Colegial Totó* per mentres durin las vacaciones, no se 'n faltará gayre.

NOVEDATS

Las comedias tals com *La calle de la Montera*, *No la hagas y no la temas*, *El Sr. Gobernador* y altres, alternan ab dramas com *La Dolores*, *Realidad* y *Consuelo*.

Aquest últim, qu' es, sens disputa, l' obra mestra de Ayala, alcansá un desempeñyo inmillorable, gracias al qual lo públich tingué ocasió de saborejar las exquisidas bellasas de qu' está esmaltada.

Per ahir dijous estava anunciat lo benefici del notable actor D. Ricardo Calvo, que tantas simpatías disfruta entre 'l públich de Barcelona.

CATALUNYA

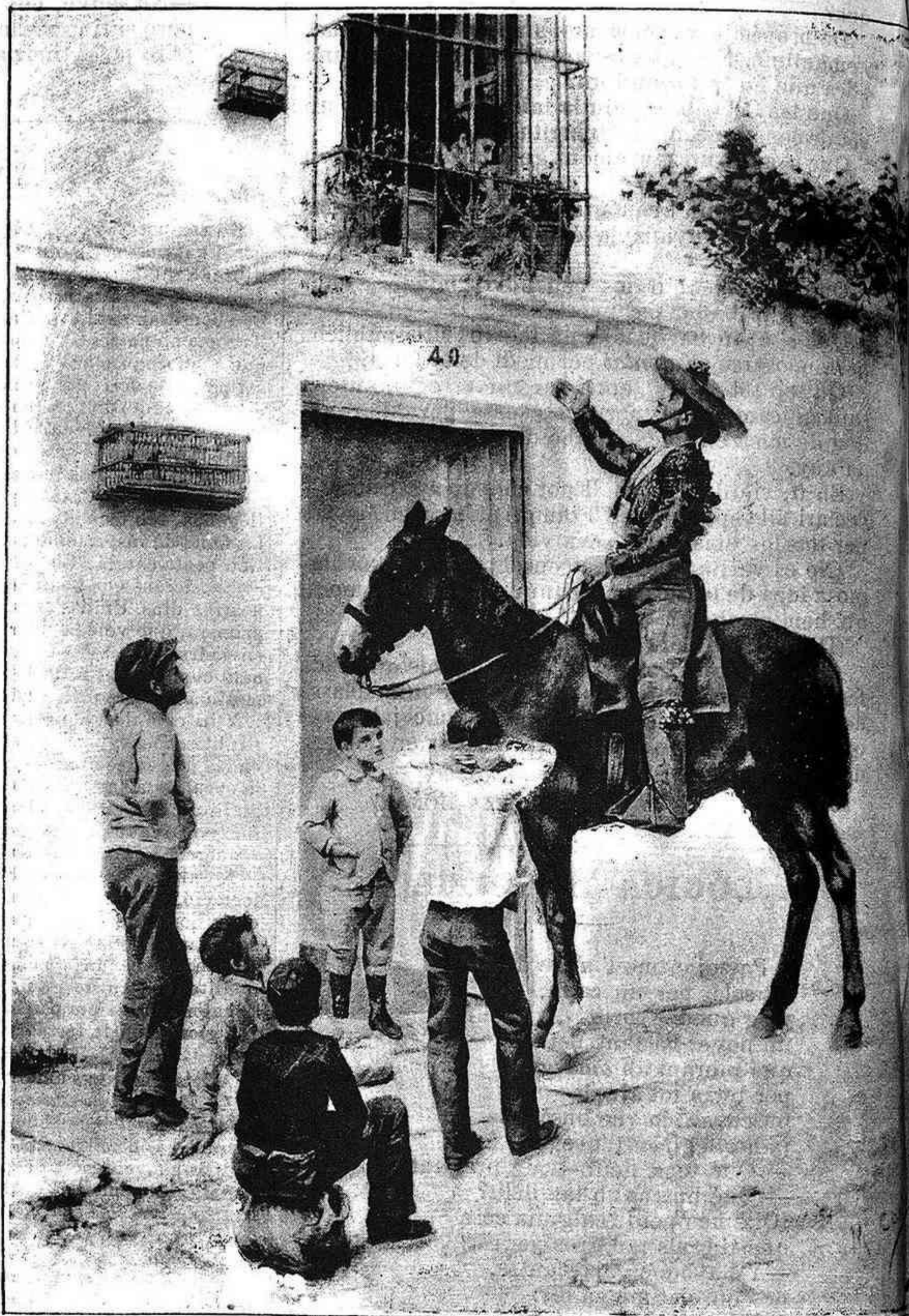
L' única novedat de la senmana ha sigut l' estreno de la nova producció titulada: *El cordero de Pascual*, que no té altre objecte, á lo que sembla, que fer passar al públich una estona divertida, lograntho de sobras.

Que las representacions de *La Verbena de la Paloma* continúan sens interrupció, ja no cal dirho. Y si tenim en compte l' esbranzida que ha pres aquesta obra afortunada, hem de creure qu' encare n' hi ha per molt temps.

Aquesta nit se celebra la funció á benefici del aplaudit tenor cómich Anselm Fernández, estrenantse ab tal motiu una nova producció titulada: *Plaza partida*.

GRAN-VIA

Los sobrinos del Capitan Grant han proporcio-

nat á l' empresa bonas entradas, no menos que la sarsuela buta *Orfeo en los infiernos* ó *Los dioses del Olimpo*, que han figurat en los cartells aquests últims dias.

Obras en porta: *Tribulaciones de un novio*, lletra de 'n Mesa de Leon y música del mestre Sadurní y la fantotxada: *El duo con la Sultana*.

JARDI ESPANYOL.

També s' han deixat veure per aquest escenari 'ls afortunats *Sobrinos del Capitan Grant*, que á pesar dels molts anys que contan d' existencia, son per tot arreu molt ben rebuts.

Com á novedats s' anuncia 'l próxim estreno de las obras *Eureka* de 'n Figuerola Aldrofeu y ab

música del mestre Jimenez; *Lo príncep del Congo*
y *Dos siglos en una hora*.

CIRCO EQUESTRE.

Los nous acróbatas Mlle. y Mr. Lepicq son molt notables, y 's distingeixen per sos arriscadíssims salts del trapeçi, qu'executan cada nit ab pasmosa seguretat.

N. N. N.

MONJA DE SANT AGUSTI

Sí, sí.

La Mariona estava trista,
s' amagava pels recons,
may del mon l' haurian vista

en saraus ni reunions.

Las amigas la cercavan!
per endúrsela á passeig:
prou pregavan, prou pregavan,
era inútil: ¡quin mareig!

Se 'n anavan las amigas,
y al tornar totas cofoyas
li contavan sas fatigas
y sos jochs, cosas de noyas.

Ho escoltava la Mariona
trista sempre y de mal grat,
y si deya una minyona:

—¡Ay, Mariona! ¡Quin posat!

¡Qu' estás flonja!

¡Vols ser Monja?

Ella deya:—Sí, sí, sí.

Vull ser monja! ¡Vull ser monja!
Monja de Sant Agustí.

La Mariona no 's vestia
com las noyas del vehinat,
no 's vestia ni lluhía
de capritxo 'l pentinat.

Sols resava sens ser vista:
tot seguit parava 'l res
si algú seguintli la pista
ella veyá qu' escoltés.

No volia de cap modo
conversa llarga ab ningú:
li dava gran incomodo
quan al pas trobava algú.

Si 'ls vehins deyan:—Mario-

[na,

¡cóm no surts aquí al balcó?

¡Ja veurás quin bo que donal

¡Surt, tonteta ¡quin doló!

¡Qu' estás flonja!

¡Vols ser Monja?

Ella deya:—Sí, sí, sí.

¡Vull ser monja! ¡Vull ser mon-
Monja de Sant Agustí. [ja!

La Mariona no cantava
feynejant ab trátech viu.
quan pe 'l vehinat s' escoltava
d' altrás noyas cant festiu.

Sempre groga com la cera
ab los ulls envers lo cel,
no tenia altra fatlera,
era tot lo séu anhel,

fé oració llarga y contreta
en dos altars, dedicat
lo més gran á Santa Rita,
l' altre á Sant Ramón Nonat.

Si algú li deya:—¡Mariona,
aixó es massa devoció!
sent guapeta y sent minyona
divertirse es de rahó.

¡Qu' estás flonja!

¡Vols ser monja?

Ella deya:—Sí, sí, sí.

¡Vull ser monja! ¡Vull ser mon-
Monja de Sant Agustí. [ja!

La Mariona está perduda.
En constant ensupiment
veyentla tan abatuda
cap metje son mal entent.

Prou receptan medicinas
qu' ella pren ¡mes com si res!
Las receptas son pamplinas.
La ciencia no entén lo qu' es.

¡Aquests son los que ho entenen!
¡Vingán festeigs y cantars!

Ab' amor, cants y cañitas
s' ofegan tots los pesars.

¡No te cura! ¡No te cura!
Tothom que la veu ho diu.
Miréula, ja ni es figura...
sols es cendra d' un caliu.

Be prou li deyan:—Mariona,
aixiribeixte un poquet:
surt un rato: salut dona,
surti á passeig un ratet.

¡Qu' estás flonja!

¡Vols ser monja?

Ella deya:—Sí, sí, sí.

¡Vull ser monja! ¡vull ser monja!
Monja de Sant Agustí.

La Mariona fou portada
á ciutat, y al cap d' un any,
á la vila ja es tornada.
¡Pro quin cambi mes estrany!
Ja no está groga ni trista:
ve casada ab un minyó,
y aumenta encara la llista
un nin gros com un moltó.

Tothom compren, y així evita
fer preguntas d' estranyat,
la devoció á Santa Rita
y á aquell Sant Ramón Nonat.
Mes si algú li diu:—¡Mariona!
¡Vaya un cambi mes violent!
¿No volias ab fé bona
ser monjeta de convent?

Respon flonja:

—Jo ser Monja,
ho volia, sí, sí, sí.

Y soch monja. Y soch monja
¡monja de Sant Agustí...
de dos caps en un coixí.

LLUÍS MILLÀ.

Los artistas premiats, al negarse á assistir al ball de gala ó d' etiqueta donat per l' Ajuntament lo dimars últim en lo Palau de Bellas Arts, tenian rahó de sobras.

Com á bons artistas van demostrar ser ademés escelents companys, quan van dir:

—Sr. Arcalde: ó aquí ballan tots los que han enviat obras á la Exposició, ó no balla cap artista.

Podrá discutirse si 'l ball d' etiqueta tenia ó no rahó de ser; pero ningú en cambi negará que la qüestió d' etiqueta plantejada pels artistas premiats es tant justa com fundada y oportuna.

* * *

Sintesis del ball formulada per un observador fí:

—Ha sigut un verdader ball de *pintura* en tota l' extensió de la paraula: per lo molt que la pintavan la majoria dels homes ab las condecoracions y respecte á las donas per lo molt pintadas que anavan.

Un altre, deya:

—Al veure tantas caras empolvadas. s' havia de reconeixer que triunfan las tendencias esblanquehidas de l' escola modernista.

En lo número anterior lo nostre company Matias Bonafé va entusiasmarse una mica massa depressa ab la qüestió de la subasta del puesto del mercat de Sant Joseph destinat á la venta de peix, y

TORMENTS POPULARS

—¡No cantes mas la Africana!
que 'm farás perdre la gana!..

—¿Dónde vas con mantón de Manila?
—¡A Londres, per no sentir cantar mes aixó!

que desde 150 pessetas á que 's va treure s' elevá fins á 8,000.

La puja en apariència es certa, y dich en apariència, porque fins en aixó hi ha trampa.

Es certíssim que un feligrés, després de fer lo dipòsit de 15 pessetas ó siga 'l deu per cent del preu de la valoració, va pujar fins als concebuts 1,600 duros; pero no es menos cert que després de obtenir l' adjudicació, no va presentarse á aprontar la quantitat oferta, ni á pendre possessió del puesto, perdent tant sols las 15 pessetas del dipòsit.

**

Per 15 miserables pessetas que costa 'l dipòsit qualsevol vehí del lloch vacant, tret á subasta, pot evitar l' adjudicació á una segona persona, sens més que fer oferir una quantitat inverossímil. No afirmaré jo que ho fassi; pero sí que pot ferho.

De la mateixa manera, per la mateixa suma y pel mateix sistema, qualsevol tinent d' arcalde pot ferse donar un bombo colossal. Tampoch afirmaré jo que se 'l dongui; pero sí que se 'l pot fer donar.

La noticia 's publica en los periódichs, y com ningú després se cuida de dir que l' home de las 8,000 pessetas no s' ha deixat veure més, l' efecte queda lograt, lo puesto continua vacant, y tant l' Ajuntament, com lo públich que 's fia de las cosas de la Casa Gran resulta al cap-de-vall, que han sigut objecte de una broma.

En la causa de 'n Morull, van compareixer com á testimonis dos municipals de Sant Andréu de Palomar, als quals després de preguntarlos lo president si havian sigut processats alguna vegada, un d' ells va respondre:

—Si, senyor: vaig serho perque un subjecte que anava ab mí intentava abusar de una dona, y jo vaig ferli un petó.

Y l' altre va dir:

—Si senyor.

—¿Tal vegada per haver fet també un petó á una dona?—li preguntá la presidencia.

—No senyor: per tentativa d' estupro.

**

A jutjar per la mostra, l' Ajuntament de Sant Andréu, en lloch de afirmar que sosté un cos de guardias municipals, hauria de dir que lo que sosté en realitat, es una companyia de *Tenorios*.

La transformació del convent de caputxins del Desert de Sarriá, en assilo de necessitats del treball, efectuada per l' acaudalat fabricant D. Joseph Sert, trobo qu' es una bona idea que mereixerá l' aplauso de totas las personas filantrópicas.

Sempre es preferible á un convent un assilo. Fá de mes bon veure un assilo pels necessitats del treball, que un refugi pels necessitats de la ganderia.

Los Srs. Llofriu, pare y fills, han establert en lo carrer de Fernando, n.º 39, primer pis, un *consultori de seguros*. ¿Preguntan ab que 's menja aixó? Vaig á explicarho.

A Barcelona y á Catalunya, en general, los seguros están molt generalisats, y á pesar de ser aixís, no totas las personas saben escullir la classe de seguros mes convenientes y acomodats á la seva situació. Donchs bé, aquestas personas poden acudir ab tota confiança al consultori, y allí obtindrán informes detallats y segurs y consells molt útils.

Hi ha mes encare: devegadas entre 'ls assegu-

rats y las Companyias surgeixen dificultats y diferencias. Donchs lo *Consultori* s' encarrega de resoldre tots los cassos que pujan presentarse ab tino y coneixement inqüestionables. Contan al efecte ab un cos de personas facultativas molt distingidas, y ab una llarguíssima pràctica en aquest ram especial de las relacions mútuas.

Finalment, lo *Consultori* s' encarrega de gestionar la contractació de seguros, lo cobro del import dels sinistres, préstamos sobre las pólissas, seguros en garantía de crédits, pago de primas, y en fi dels incidents de totas classes que l' indole de aquest negoci puga originar.

Los Srs. Llofriu pare y fills, ab lo seu *Consultori* venen á omplir una verdadera necessitat que 's deixava sentir á Barcelona.

Ja no hi ha remey per l' art
la dona es qui li demana:
y demanantli la dona,
en *Guerrita* se la talla.

A Madrit, un perruquer vá entrar á una gabia de lleons del *Circo de Price*, afeytant mitja galta al domador.

Lo mes bonich hauria sigut qu' en lloch de afeitar al domador hagués probat de afeitar á las fieras.

¿No 'ls ho sembla?

Alguns regidors actuals dels que l' any que vé se 'ls acaba l' exercici del seu càrrech, en la impossibilitat de aspirar á la reelecció, per impedirho la ley Mellado, se preparan pera presentarse candidats en las próximas eleccions de diputats provincials.

A la Diputació Provincial se proposan descansar de las sévas fatigas municipalescas.

Un dels que ab mes afany aspiran á mudar de casa, es, segons ens han dit lo Sr. Vigo.

Y per lograr son intent,
á despit dels repatanis,
m' asseguran qu' está fent
uns grans treballs *subterranis*.

L' immortal Wagner estava casat ab una dona aficionada al cultiu de la rima.

Y de la conjunció de la música y de la poesia n' ha sortit un fill, anomenat Siegfried, que únicament se distingeix per una cosa.... ¿May dirian per qué? Per la séva gran afició á la rassa canina.

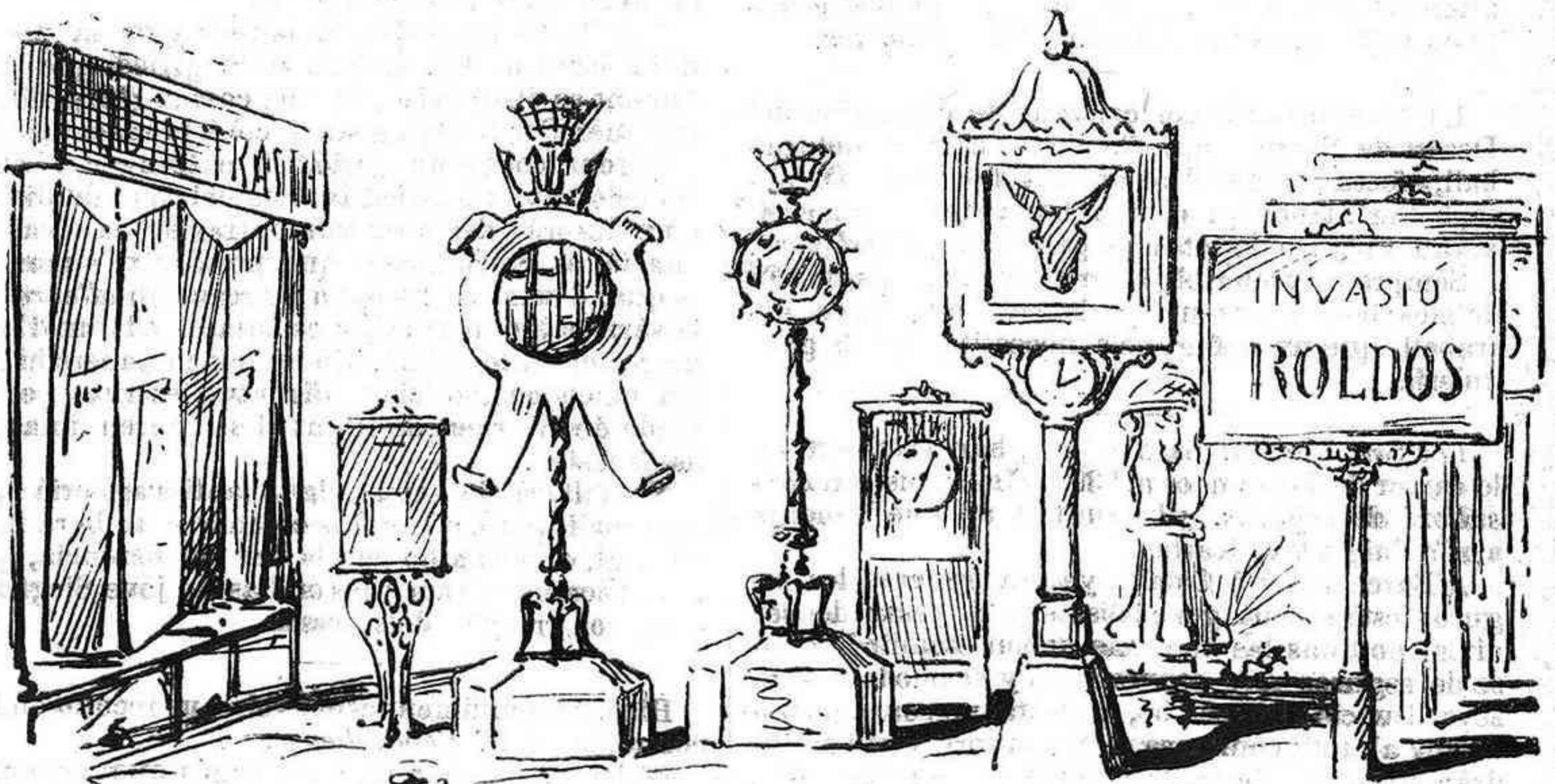
Segons conta un periódich extranger, l' altre dia celebrava Siegfried la festa del seu natalici, y l' un després del altre van entrar en la séva habitació los cinch gossos que posseheix, remenant la qua, ó com si diguessim marcant un *allegro* ab la séva batuta natural, y ostentant cada un d' ells un paper en lo collar. En los cinch papers hi havia cinch composicions distintas, escrites per la viuda de Wagner, desitjant al seu hereu unas felissas festas.

No faltará de segur algun anti-wagneriá que riga maliciosament, y fins crech que trobará molt natural, explicantho per la ley de herencia, que la música mes grata á las orelles del jove Siegfried sigan los grinyols dels gossos.

Historia genuïment espanyola que recullo en las columnas de *El Vendrellense*:

Hi ha en aquell terme un pagés que veyentse ab una vinya apoderada de la filoxera, va acudir á la Junta de plagas del camp, en sollicitud de que

AL AJUNTAMENT—EMPRESA D'EXPOSICIONS Y FESTAS

Ja que tant y tant li agrada organisa exposicions,

¿per qué no mira de ferne una d' aquests tres renglons?

li sigüés estingit aquell foc. La Junta després del expedienteig corresponent, va dirli que si ell s'ho pagava, veurien de treureli aquella perillosa maula.

Lo pagés va consentirhi, y 'l treball d'extinció vá costarli un grapat de pessetas.

Posteriorment, y per no haver satisfet l'impost especial pera extingir la plaga filoxérica, los agents executius del govern li embargavan una partida de garrofas y se las hi venian á pública subasta.

No pot negarse que 'l pagés del Vendrell ha fet un negoci rodó.

Mentres la *filoxera vastatrix* se li xucla 'ls ceps, la *filoxera gubernativa* se li menja las garrofas.

Humorisme.

Un periódich local, en un article relatiu á extravagancies, conta las següents:

«A Londres se 'ns presenta Miss Annie Guldstone que lega als teatros 3,000 lliuras esterlinas, quals interessos tenen quesser invertits en la compra del millor *champagne* dels cómichs que tingan que beure vi en alguna escena.»

Si la cláusula del testament se compleix, la testadora haurá lograt que tots los cómichs inglesos tinguin per ella un recort alegre.

«A Varsovia un original disposa que 'l seu testament no puga ser obert sino un any després de la seva mort.

»A aquesta fetxa 'l sobre romput ne deixa veure un altre que al seu torn no pot ser obert sino un any després y la broma vá repetintse l' un any darrera del altre, fins que s' arriba al últim sobre.

»Amarch desengany pels parents reunits! Lo difunt disposá que 'l seu caudal sigüés depositat en un banch del Estat, pera ser repartit entre 'ls que sobrevisquessin.... l' any 1910.»

Magnífich sistema pera fer viure d'esperansas als hereus.

Se dirá que las esperansas no alimentan; pero es innegable que sostenen.

Als Estats Units s' ha celebrat un banquet eléctrich.

Dir que 'l saló estava iluminat eléctricament no tindria res de particular. Lo notable es que 'l servey dels plats se feya per medi de un petit ferrocarril eléctrich, y que 'l menjar estava guisat únicament per la electricitat.

De sorpresas no 'n vulguin més: á un cap de la taula, un ninot que representava á Franklin va saludar al públich, pronunciant un llarch discurs ab l' ajuda de un aparato fonográfich. Durant l' ápat se sentí un concert acústich eléctrich. La electricitat era l' encarregada de obrir las ostras, de coure 'ls ous, d' escalfar lo *punch* y de torrá 'l café.

Per últim, al aixecarse 'ls comensals va caure sobre d' ells una pluja de flors, qu' estavan suspesas al sostre per medi de uns electro-imáns. Bastá interrompre 'l circuit, pera provocar la cayguda.

A pesar de aquest conjunt de maravellas pot molt bé donarse 'l cas de un dinar molt més eléctrich que 'l que acabo de ressenyar.

Per electricisarse fins al últim grau bastará dinar al costat de una dona ben guapa y que no sigui massa esquerpa.

XARADA

DIALECH OBLIGAT

AL MÈU AMICH FÉLIX BRILLAS

- T' ha vist vosté *Quart-tres-dos*
V questa obra que fan ara?
- Vol dí aixó de *La Verbena*?
- Es clar dona — Aixó li agrada?
Reconech que vosté es dona
Ben diferent de las altrás.
- En que 's funda?... si la veyá
No més vosté una vegada
V b ganas ne sortiria
- De tornarhi; á mi no 'm cansa;
Es tan bonica que 'm té
La música tot.— Caramba
V vosté 'm sembla á mi que
Poca cosa l' entusiasma.
- Ay, filla: no hi puch fer més
La música 'm té xiflada.
- O ca; altra cosa la té;
Mes valdria que tancada
V casa séva s' estés
- O 's cuydés de la canalla
En lloch d' anársen á venre
La *Verbena* y las *solapas*
Bonas cosas hi apendrá.
- Oy, oy, oy; vosté s' enfada.
- Montá; aixó pa li *cinch-quart*.
- I bé; ¿qué s' empatolla ara?
- Calli, calli; fes com fém
V casa, al sortir de taula
Resém uns quants pare-nostres
I á retiro tots al acte.
- Oh; es clá, ab costum tan *quart-quart*
X no coneixent encare
Lo qu' está avuy de *tres-quinta*....
- V veure; diguim que hi guanya
Sentint cantá: *Donde vas*
Con mantón de *Manila*....— Alsa,
Hasta vosté ho sab?— Dona,
Un ximple de prop de casa
L' está cantant tot lo dia
V b veu de gata malalta.
- Tués, aixó ho diuhen cantant
V una de las dos *chulapas*
Si la veyá, es mes *tres-dugas*.
X ab la gracia qu' ellas ballan;
Creuré que un jove qu' hi havia
En lo méu costat, que *hu-quatre*
Lo nebot s' gons va dir
O no se qué de la Paula,
Sols pera poguer ballar
- Mitj quart ab la *dos-doblada*,
V *cinch* se conformaria
Lo séu rellotje de plata?....
- Romansos; donchs, miri jo
En sentint no mes que cantan
Der 'qui la *china-na china*....
Dondino y m' agafa rabia
I 'ls faria portá á tots
Mitja hora mes lluny de Fransa
I que aprenguessin allí
De modos, qu' 's lo que 'ls falta.
- Oy, dona; hay que *comprimirse*
Segons diu un personatje.

J. STARAMSA.

II

Part de persona primera
preposició *invers-segona*,
nota musical *tercera*
y *Total* un nom de dona.

F. R. (A) GRECIA.

TRENCA-CLOSCAS

DN. N. QUILES
TIANA

Formar ab aquestas lletres lo títol de una comedia castellana.

F. J.

INTRINGULIS

Buscar lo nom d' un arbre estrany que anantli trayent una lletra dongui 'ls següents resultats: Primer: nom de

un utensili.—Segón: membre d' aucell.—Tercer: nota musical.—Quart: vocal.

L. VENTURA.

GEROGLIFICH

C
XL
4
= XII
n n n n
n n n n
n n n n

MANUEL JANÓ.

Barcelona.—A. López Robert, impresor.—Asalto. 63

ECOS DEL BALL MUNICIPAL

—Escolti, senyor Quiñones; 'm pensava que dimars pel ball dels regidors *tirarian*.
—¿Y por qué tenían de tirar?
—Com era ball de *gala*...

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola. Barcelona.—Correu - Apartat, número 2.

¡Acaba de sortir! Obra nova

¿Per qué no 's casan los homes?

HUMORADA EN VERS

PER

❖ C. G U M A ❖

Ilustrada per M. MOLINÉ

Preu 2 rals per tot arreu

COLECCIÓN DIAMANTE

(EDICIÓN LÓPEZ)

— OBRAS PUBLICADAS —

1.º	Doloras 1.ª serie	1 tomo	Ptas. 0'50
2.º	Doloras 2.ª serie	1 tomo	» 0'50
3.º	Humoradas y Cantares	1 tomo	» 0'50
4.º	Pequeños poemas 1.ª serie	1 tomo	» 0'50
5.º	Pequeños poemas 2.ª serie	1 tomo	» 0'50
6.º	Pequeños poemas 3.ª serie	1 tomo	» 0'50

GRANDES CACERÍAS

(CAZA MENOR)

Raymat, Balmaña, Montagut, Gimeneles

NARRACIONES Y RECUERDOS ÍNTIMOS DE CAZA

por MANUEL SAURÍ

Un tomo Ptas. 3'50.

Obra nueva de RAMÓN RODRÍGUEZ Y CORREA

AGUA PASADA...

(NOVELAS CORTAS)

Un tomo 8.º

Ptas. 4.

NOVEDADES	Poemas infernales , por Manuel Ossorio y Bernard.	Ptas. 1	NOVEDADES
	Entre vivos y muertos , por Antonio Sánchez Perez.	» 3	
	El gran pecado , por M. Martínez Barrionuevo.	» 3	
	El arte en el renacimiento , Italia, Flandes, Alemania.. . . .	» 1	

CHISPAS

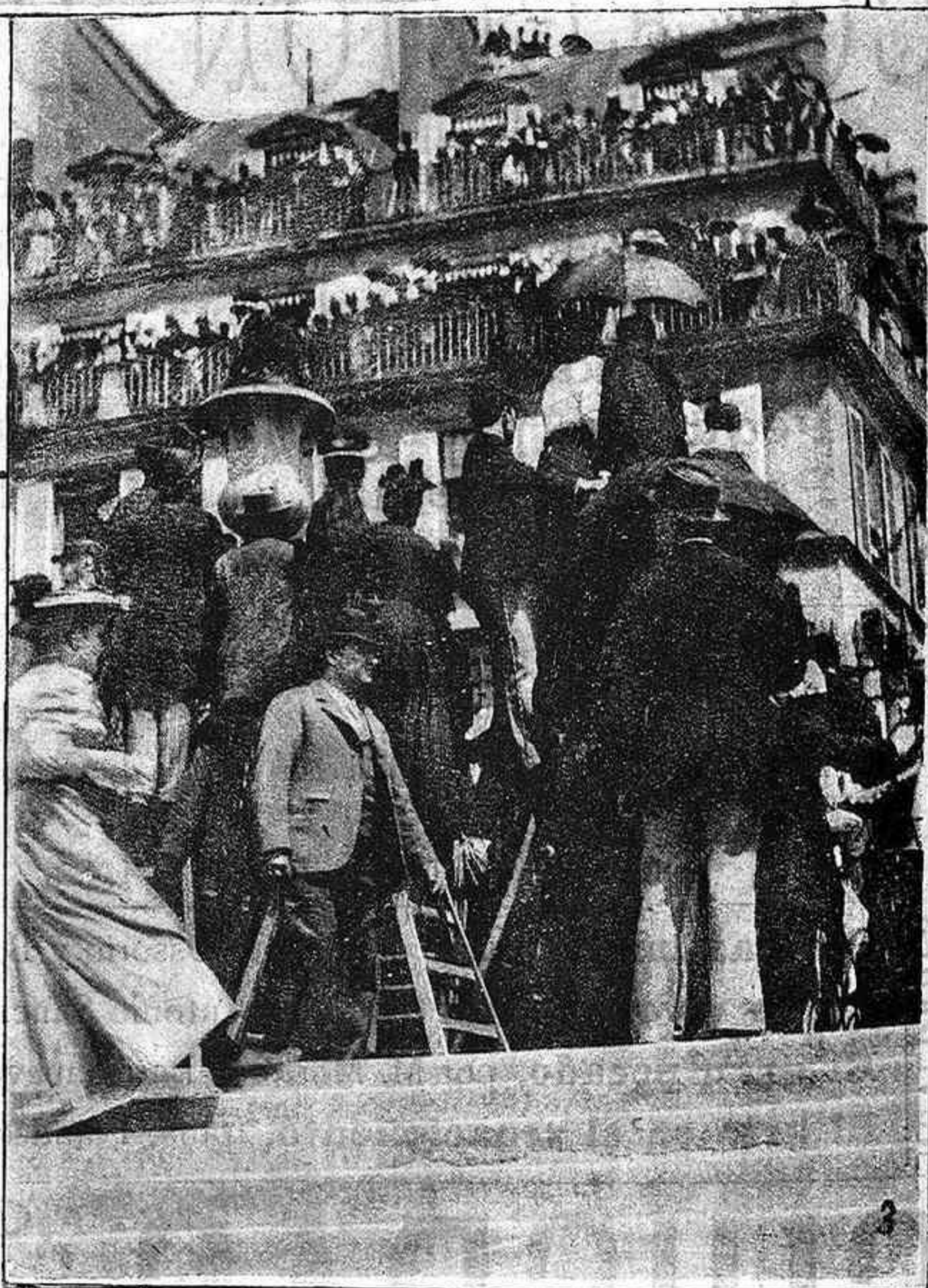
OBRA NUEVA

DE

Manuel del Palacio

Un tomo 8.º ilustrado Ptas. 4

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo, ó bé, en sellos de franqueig al editor López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém d' estravios; no remetent además 3 rals pel certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

1. En lo Faubourg.—2. Un fanal de la plassa de la Concordia.—3. Carrer Rívoli.—4. Un pedestal del jardí de las Tullerías.